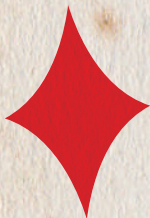

„SOFIJOS PASAULIO“ AUTORIUS

Jostein Gaarder

Kortu paslaptis

TYTO ALBA

Jostein Gaarder

Kortu paslaptis

Romanas

Iš norvegų kalbos vertė *Eglė Išganaitytė*

Vilnius
2012

TURINYS

PIKŲ TŪZAS	<i>...kaimo keliuku atmyinė vokiečių kareivis...</i>	12
PIKŲ DVIAKĖ	<i>...Dievas sėdi danguje ir juokiasi iš to, kad žmonės jo netiki...</i>	21
PIKŲ TRIAKĖ	<i>...keista puošti žemę miške, taip toli nuo žmonių...</i>	27
PIKŲ KETURAKĖ	<i>...rankose laikiau mažą knygutę...</i>	33
PIKŲ PENKAKĖ	<i>...išgirdau, kad senolis vaikšto palėpėje...</i>	39
PIKŲ ŠEŠAKĖ	<i>...limonadu, kuris bus daugiau nei tūkstantį kartų skanesnis...</i>	45
PIKŲ SEPTYNAKĖ	<i>...paslaptinga planeta...</i>	53
PIKŲ AŠTUONAKĖ	<i>...nelyginant viesulas, atūžęs iš tolimų kraštų...</i>	58
PIKŲ DEVYNAKĖ	<i>...regintis keistus dalykus, kuriems visi kiti akli...</i>	66
PIKŲ DEŠIMTAKĖ	<i>...tarytum tolimos salos, kurių negalėjau pasiekti su šios valties bure...</i>	72
PIKŲ VALETAS	<i>...sužvilgo kaip kaštonai...</i>	79
PIKŲ DAMA	<i>...drugiai skleidė garsus, kurie priminė paukščių čiulbesį...</i>	87
PIKŲ KARALIUS	<i>...patyrei ketvirtojo laipsnio kontaktą...</i>	97

KRYŽIŲ TŪZAS	<i>...kaip tik tokiais ženklais žymimos kortos...</i>	104
KRYŽIŲ DVIAKĖ	<i>...jis pamosavo dviem bilietais...</i>	113
KRYŽIŲ TRIAKĖ	<i>...tai sunkus kryžius...</i>	118
KRYŽIŲ KETURAKĖ	<i>...didžiulė loterija, kurioje matomi tik laimingi bilietai...</i>	126
KRYŽIŲ PENKAKĖ	<i>...pasidarė sunku kortuoti...</i>	133
KRYŽIŲ ŠEŠAKĖ	<i>...tarsi norėdamas įsitikinti, kad esu tikras žmogus iš kūno ir kraujo...</i>	137

KRYŽIŲ SEPTYNAKĖ	<i>...kad mano burna pilna emalio ir dramblio kaulo...</i>	148
KRYŽIŲ AŠTUONAKĖ	<i>...jeigu mūsų smegenys būtų tokios paprastos, kad galėtume jas perprasti...</i>	151
KRYŽIŲ DEVYNAKĖ	<i>...saldų blizgantį gėrimą, kuris truputį burbuliuoja ir šnypščia...</i>	157
KRYŽIŲ DEŠIMTAKĖ	<i>...negalėjau suvokti, kaip kas nors gali tiesiog imti ir atsirasti iš nieko...</i>	165
KRYŽIŲ VALETAS	<i>...jei pasaulis yra fokusininko triukas, turi būti ir didis fokusininkas...</i>	168
KRYŽIŲ DAMA	<i>...bent jau galėjo pasirašyti ant savo šedevro...</i>	177
KRYŽIŲ KARALIUS	<i>...kankinamai suvokė, kaip mažai išmano apie gyvenimą ir pasaulį...</i>	184
DŽOKERIS	<i>...jis įsėlino į kaimą tarytum nuodinga gyvatė...</i>	190
◆		
BŪGNŲ TŪZAS	<i>...teisingas žmogus, kuris norėjo išsiaiškinti visą tiesą...</i>	198
BŪGNŲ DVIAKĖ	<i>...senasis šeimininkas gauna svarbią žinią iš tėviškės...</i>	205
BŪGNŲ TRIAKĖ	<i>...atviliota savo pačios veidrodinio atspindžio...</i>	214
BŪGNŲ KETURAKĖ	<i>...jos rankelė buvo šalta kaip ryto rasa...</i>	219
BŪGNŲ PENKAKĖ	<i>...blogiausia, kad gėrimas taurėje, kurią man atnešė, buvo saldus ir gardus...</i>	225
BŪGNŲ ŠEŠAKĖ	<i>...kartais jie nužengdavo žemėn ir įsimaišydavo tarp žmonių...</i>	228
BŪGNŲ SEPTYNAKĖ	<i>...didelis karnavalas, kurio dalyviai turėjo persirengti kortomis...</i>	231
BŪGNŲ AŠTUONAKĖ	<i>...kažkoku stebuklingu būdu atsirandame ir vėl pranykstame...</i>	239
BŪGNŲ DEVYNAKĖ	<i>...visi mes esame tos pačios giminės...</i>	245
BŪGNŲ DEŠIMTAKĖ	<i>...mažą vyruką, slapčia žiūrintį iš už spaudos kiosko...</i>	253
BŪGNŲ VALETAS	<i>...visa tėtušio tuštybė buvo susijusi su jo kaip džokerio vaidmeniu...</i>	257
BŪGNŲ DAMA	<i>...tuomet mažasis juokdarys pratrūko raudoti...</i>	262
BŪGNŲ KARALIUS	<i>...turime vaikščioti su barškučiais po kaklu...</i>	272

ČIRVŲ TŪZAS	<i>...atvertęs ją pamačiau, kad tai – Čirvų Tūzas...</i>	276
ČIRVŲ DVIAKĖ	<i>...turbūt ji stovi dideliame paplūdimyje ir žvelgia į jūrą...</i>	286
ČIRVŲ TRIAKĖ	<i>...pamatėme išsipusčiusią damą su plačiakrašte skrybėle...</i>	290
ČIRVŲ KETURAKĖ	<i>...mes irgi nežinome, kas dalija kortas...</i>	295
ČIRVŲ PENKAKĖ	<i>...dabar buvo svarbu išlaikyti šaltą galvą ir nieko neduoti avansu...</i>	301
ČIRVŲ ŠEŠAKĖ	<i>...taip pat tikra kaip saulė ir mėnulis...</i>	307
ČIRVŲ SEPTYNAKĖ	<i>...bandelininkas sušunka į stebuklingą ragelį...</i>	315
ČIRVŲ AŠTUONAKĖ	<i>...toks nuostabus stebuklas, jog nežinai, ar juoktis, ar verkti...</i>	319
ČIRVŲ DEVYNAKĖ	<i>...pasaulis nepasirengęs apie Frudės pasjanso kortas sužinoti...</i>	325
ČIRVŲ DEŠIMTAKĖ	<i>...per pasaulį keliauja juokdarys, kurio neveikia laiko dantys...</i>	330
ČIRVŲ VALETAS	<i>...ant galinės sėdynės rausiasi mažas žmogelis...</i>	333
ČIRVŲ DAMA	<i>...tuomet ant senosios užėigos slenksčio pasirodė pagyvenusį moteris...</i>	337
ČIRVŲ KARALIUS	<i>...prisiminimai vis labiau tolsta nuo to, kas juos kadaise sukūrė...</i>	340

PIKŲ TŪZAS

...kaimo keliuku atmynė vokiečių kareivis...

Didžioji kelionė į filosofijos tėvynę prasidėjo Arendalyje, sename Pietų Norvegijos jūreivystės mieste. Iš Kristiansando keltu *Bolero* persikėlėme į Hirtshalsą. Apie kelionę per Daniją ir Vokietiją nėra daug ko pasakoti. Neskaitant legolendo ir didžiulio Hamburgo uosto, matėme beveik vien greitkelius ir fermerių ūkius. Tik kai pasiekėme Alpes, pasidarė įdomiau.

Mudu su tėtušiu dėl kai ko susitarėme. Aš pažadėjau nepykti, kai teks ilgai važiuoti iki nakvynės vietos, o jam buvo draudžiama rūkyti automobilyje. Užtat nusprendėme dažnai stoti, kad jis galėtų parūkyti. Tuos sustojimus geriausiai ir prisimenu, iki įvažiavome į Šveicariją.

Kiekvieną rūkymo pertraukėlę tėtušis pradėdavo nedidele paskaita apie tai, ką išmąstė vairuodamas, kol aš ant galinės sėdynės skaitinėčiau komiksus apie Donaldą arba dėliočiau pasjansą. Dažniausiai jis kalbėdavo ką nors apie mamą. Arba postringaudavo apie dalykus, kurie jį domino visą laiką, kiek tik jį pažinojau.

Nuo tada, kai tėtušis, daug metų praleidęs jūroje, grįžo į krantą, jis domėjosi robotais. Pomėgis gal ne toks ir keistas, bet tėtušis tuo neapsiribojo. Jis taip pat buvo įsitikinęs, kad vieną dieną mokslas sugebės sukurti dirbtinius žmones. Turėjo gal-

voje ne tuos kvailius metalinius robotus, kurie žybsi raudonomis ir žaliomis lemputėmis ir kalba dusliu balsu. Ne, tėtūšis tikėjo, kad vieną dieną mokslas sugebės sukurti tikrus mąstančius žmones, tokius kaip mes. Ir tai dar ne viskas: jis manė, kad iš esmės visi žmonės ir yra tokios dirbtinės būtybės.

– Mes – gyvut gyvutėlės lėlės, – sakydavo.

Tokie žodžiai paprastai pasigirsdavo po taurelės kitos.

Kai buvome legolende, jis ilgai stovėjo ir stebėjimo į lego žmogeliukus. Paklausiau, ar galvoja apie mamą, bet jis tik papurtė galvą.

– Įsivaizduok, jei visa tai staiga atgytų, Hansai Tomai, – tarė jis. – Įsivaizduok, jei šios figūros staiga imtų tapinėti tarp plastikinių namelių. Ką tada darytume?

– Tu kuoktelėjęs, – atsakiau, nes buvau įsitikinęs, kad tėvai, atsivedantys savo vaikus į legolendą, paprastai taip nesvaičioja.

Ketinau paprašyti, kad man nupirktų ledų. Mat iš patirties žinojau, kad ko nors prašyti verta tada, kai tėtūšis pradeda skleisti keistasias savo idėjas. Manau, kartais jį truputį grauždavo sąžinė, kad jo vaikas nuolat turi klausytis tų šnekų, o kai žmogų graužia sąžinė, jis paprastai tampa kiek dosnesnis. Man dar nespėjus paprašyti ledų, tėtūšis tarė:

– Iš esmės mes patys esame tokios gyvut gyvutėlės lego figūrėlės.

Supratau, kad ledai garantuoti, nes tėtūšis nusprendė pafilosofuoti.

Mes išsiruošėme į Atėnus, bet tai nebuvo eilinės vasaros atosogos. Atėnuose – ar šiaip kažkur Graikijoje – norėjome pamėginti surasti mamą. Nebuvo jokios garantijos, kad ją surasime, o jeigu ir surastume, nežinia, ar ji sutiktų grįžti su mumis

namo, į Norvegiją. Bet turime pabandyti, pasakė tėtuisis, nes nė vienas iš mudviejų nepakėlėme minties, kad visą likusį gyvenimą turėsime praleisti be mamos.

Mama paliko mudu su tėtušiu, kai man buvo ketveri metai. Tikriausiai todėl tebevadinau ją mamyte. Su tėtušiu laikui bėgant susipažinau geriau, tad vieną dieną nebeišėjo jo vadinti tėte.

Mama iškeliaavo į platųjį pasaulį ieškoti savęs. Mudu su tėtušiu supratome, kad auginant ketverių metų vaiką pats laikas surasti save, tad sumanymą parėmėme. Tik niekaip negalėjau suprasti, kodėl jai reikėjo išvažiuoti, kad surastų save. Kodėl ji negalėjo visų tų reikalų sutvarkyti Arendalyje – ar bent jau pasitenkinti kelione į Kristiansandą? Visiems, kurie nori surasti save, galiu patarti ir toliau likti toje pačioje vietoje. Kitaip kyla didelis pavojus pasimesti amžiams.

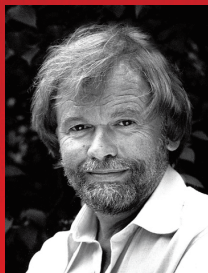
Nuo tada, kai mama mus paliko, praėjo tiek daug metų, jog gerai nebeprisimenu, kaip ji atrodė. Tik pamenu, kad buvo kur kas gražesnė už visas kitas moteris. Bent jau tėtuisis taip sakė. Be to, jis teigė, kad kuo gražesnė moteris, tuo jai sudėtingiau surasti save.

Nuo tada, kai mama dingo, visur jos ieškojau. Kaskart eidamas per Arendalio centrinę aikštę tikėdavausi staiga ją išvysti, o viešėdamas pas močiutę Osle nuolat dairydavausi jos pagrindinėje pėsčiųjų gatvėje. Bet nė sykio jos nepamačiau. Tol, kol tėtis namo neparsitempė graikiško madų žurnalo. *Ten* puikavosi mama – ir ant viršelio, ir žurnalo viduje. Iš tų nuotraukų buvo ganėtina aišku, kad ji dar nesurado savęs. Nes iš nuotraukų tame žurnale žvelgė ne mano mama – ji akivaizdžiai stengėsi atrodyti panaši į kažką kitą. Mudviem su tėtušiu jos baisiai pagailo.

– Ar žinai, kodėl dauguma žmonių tik maklinėja po pasaulį ir nė kiek nesistebi tuo, ką mato aplinkui? – paklausė.

Papurčiau galvą.

– Todėl, kad pasaulis tampa įpročiu.

Jostein Gaarder (Josteinas Gorderis; g. 1952 m. Osle) – garsiosios knygos apie filosofijos istoriją „Sofijos pasaulis“ autorius.

„Kortų paslapyje“ sutinkame berniuką Hansą Tomą, kuris galėtų būti jaunesnysis Sofijos brolis. „Kortų paslaptis“ – tai trijų kelionių istorija. Pirmoji kelionė – iš Norvegijos į Graikiją. Dvylikametis Hansas Tomas ir jo tėtis, filosofas mėgėjas, iškeliauja ieškoti mamos, kuri juos paliko prieš aštuonetą metų ir išvyko „ieškoti savęs“ nežinoma kryptimi. Atsitiktinai sužinoję, kad mama gyvena Atėnuose, tėvas ir sūnus leidžiasi į kelionę. Kelias veda per Šveicariją, kur kalnų kaimelyje gyvenantis kepėjas padovanoja berniukui mažutėlę knygutę – joje surašyta istorija pradeda antrąją kelionę. Knygutės pasakojimas apie kortų žaidimą ir paslaptį Džokerį pasirodo esąs keistai susijęs su pačiu Hansu Tomu, jo tėvu ir kitais jam artimais žmonėmis. Ši kelionė veda berniuką į paslaptinę salą ir keičia jo gyvenimą...

Trečioji Hanso Tomo kelionė – į filosofiją. Tėvas atveria jam filosofijos pasaulį, į kurį sūnus įžengia nejučia užduodamas amžinuosius klausimus: kas esame mes? iš kur mes atsiradome? ar yra Dievas?

Tai fantazijos kupina knyga, kelianti daugybę filosofinių klausimų, nejučia padaranti skaitytoją ir protingesnį, ir geresnį. O perskaitę tikriausiai daugelis supras, kad jie gyvenime yra sutikę bent po vieną džokerį ir kad jiems labai pasisėkė...

Nes pati įdomiausia yra ketvirtoji kelionė – ta, kuri leidžia skaitytojui keliauti ne tik per Norvegiją, Šveicariją ir Graikiją, ne tik į keistąją salą ir po filosofijos pasaulį. Jis keliauja į savo paties vidų, kur galbūt pavyks rasti atsakymą į amžinąjį klausimą – kas esu aš?

ISBN 978-9986-16-876-8

TYTO ALBA

9 789986 168768

www.tytoalba.lt